

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ
(ВИРОБНИЧО-АСИСТЕНТСЬКОЇ)
ПРАКТИКИ**

Факультет психології, історії та соціології
Кафедра історії, археології та методики викладання
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 032 Історія та археологія
Освітня програма Історія та археологія
Курс II
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Форма навчання денна

Програма розроблена:

1. **Черемісін Олександр Вікторович**, професор кафедри історії, археології та методики викладання, доктор історичних наук, професор
2. **Михайленко Галина Миколаївна**, доцентка кафедри історії, археології та методики викладання, кандидатка історичних наук, доцентка
3. **Бойков Олег Юрійович**, доцент кафедри історії, археології та методики викладання, кандидат історичних наук кандидат історичних наук, доцент

Програма розроблена на основі Освітньо-професійної програми Історія та археологія другого (магістерського) рівня вищої освіти та «Положення про проведення практики студентів Херсонського державного університету, затвердженого наказом ХДУ № 337-Д від 02 червня 2017 р.

Деканеса факультету

Ірина ШАПОШНИКОВА

Затверджено на засіданні кафедри історії, археології та методики викладання
(назва кафедри)

Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувачка кафедри

Наталя КУЗОВОВА

Схвалено науково-методичною радою факультету психології, історії та соціології

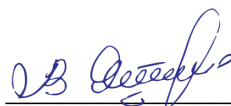
Протокол № 2 від 30 серпня 2023 р.

Голова ради

Наталя ТАВРОВЕЦЬКА

Керівниця навчального відділу

Яценко В.Ф.

1. ВСТУП

Одним із засобів успішної підготовки студентів до роботи викладачем історичних дисциплін є практика. Для студентів II курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти робочими навчальними планами передбачена виробничо-асистентська практика.

Виробничо-асистентська практика є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка проводиться для студентів денної форми навчання на II курсі.

Загальна тривалість становить 4 тижні.

План практичної підготовки студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення, формування у студентів необхідного і достатнього обсягу практичних знань і вмінь відповідно до рівня вищої освіти «магістр».

Практика проводиться в умовах максимально наближених до реальної професійної діяльності і стає початковою ланкою практичного засвоєння професії.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ

Мета практики:

Здобуття студентами навичок практичної діяльності та їх підготовка до виконання функцій викладача історичних дисциплін, закріплення та поглиблення набутих в університеті знань студентів із загальних та спеціальних дисциплін з фаху, застосувавши їх для виконання конкретних науково-практичних завдань.

Основні завдання практики:

- поглиблення і закріплення у виробничих умовах теоретичних знань зі спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, застосування їх у вирішенні конкретних завдань практики;
- оволодіння методикою розробки навчально-методичних матеріалів, призначених для використання при підготовці фахівців рівня вищої освіти «магістр»;
- формування практичних умінь і навичок для виконання професійних завдань та обов'язків інноваційного характеру у якості асистента чи викладача;
- вивчення передового практичного досвіду;
- вироблення умінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методів, що сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності студента;
- формування умінь професійного і педагогічного спілкування зі студентською аудиторією;
- виховання у магістрів морально-етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю професійної діяльності, потреби в самоосвіті;
- розвиток професійно значущих якостей особистості;
- вироблення творчого, дослідницького підходу до майбутньої професійної діяльності;
- апробація матеріалів і висновків дипломної роботи при викладанні основних курсів історії України та всесвітньої історії у закладі вищої освіти.

В процесі виконання завдань переддипломної практики, магістри набувають **загальних компетентностей**, передбачених ОП:

ЗК 1	Здатність до набуття спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи
ЗК 2	Здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей

ЗК 3	Здатність до розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог
ЗК 4	Здатність до провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності
ЗК 5	Здатність до зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються
ЗК 6	Здатність до використання державної та іноземної мов у професійній діяльності
ЗК 7	Здатність до управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах
ЗК 8	Здатність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування
ЗК 9	Здатність до відповідальності за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди
ЗК 10	Здатність ефективно оволодівати новою інформацією для успішного застосування знань в умовах, тобто мати мобільні знання

та фахових компетентностей ОП:

ФК 1	Відтворювати, пояснювати та аналізувати новітні досягнення з історії України та всесвітньої історії, історіографії та методології історичної науки
ФК 2	Інтерпретувати історичні процеси в Україні в контексті загальноісторичного всесвітнього простору
ФК 3	Здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних
ФК 4	Здатність відрізняти специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки
ФК 5	Оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських та національних цінностей
ФК 6	Вміти застосовувати отримані знання для вирішення конкретних завдань, що виникають в розвитку сучасної історичної науки
ФК 7	Застосовувати загальнонаукові, загальноісторичні та спеціальні історичні методи для констатації прямих та виявлення прихованих історичних фактів
ФК 8	Знати цивілізаційні витоки і детермінанти національних культур народів світу та української культури
ФК 9	Розуміти сутність українських національно-культурних проєктів; світоглядні особливості української культури та їхній зв'язок із національним характером
ФК 10	Визначати основні тенденції історії та сучасного розвитку міжнародних відносин, в тому числі роль України в міжнародній політиці
ФК 11	Застосовувати набуті знання при вирішенні наукових, навчально-методичних і суспільно-політичних проблем у межах компетенції державних і громадських інституцій
ФК 12	Брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації
ФК 13	Виявляти і критично осмислювати історичні та історіографічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію

ФК 14	Здійснювати історичні дослідження з всесвітньої історії та історіографії, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук
ФК 15	Вміти виявляти та описувати історичні факти, що відображують історію певного регіону; орієнтуватись у досягненнях і проблемах регіональної історіографії
ФК 16	Розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації

Програмні результати навчання:

ПРН 1	Розуміти закономірності розвитку історичних процесів та конкретний фактичний матеріал з історії країн світу та України
ПРН 2	Знати новітні досягнення з історії України та інших країн світу, світової історіографії та джерелознавства
ПРН 3	Знати теорії історичного розвитку та методології історії, археології, етнології, архівознавства, музеєзнавства та спеціальних історичних дисциплін
ПРН 4	Володіти методологією та методикою дослідження історії різних цивілізацій, спільнот
ПРН 5	Знати етапи становлення та розвитку історії як науки, її основні напрямки та школи, зарубіжні та вітчизняні історіографічні концепції, їх представників
ПРН 6	Володіти психолого-педагогічними й методичними прийомами викладання гуманітарних дисциплін у середніх навчальних закладах та закладах вищої освіти
ПРН 7	Знати основи дидактики вищої школи, педагогічної культури, загальні принципи організації навчання та виховання у вищій школі
ПРН 8	Володіти сучасними засоби комунікацій, у т.ч. іноземними мовами
ПРН 9	Знати нормативну базу та професійні норми в галузі історії та археології
ПРН 10	Вміти застосовувати набуті знання та інноваційні стратегічні рішення для вирішення завдань своєї професійної діяльності
ПРН 11	Володіти навичками здійснювати експертизу пам'яток матеріальної та духовної культури, в тому числі з метою їх подальшого використання в сфері туризму, музейній, бібліотечній та архівній справі тощо
ПРН 12	Використовувати сучасні методологічні підходи та методи наукових досліджень під час виконання дослідних видів роботи, в тому числі власної кваліфікаційної роботи
ПРН 13	Володіти навичками бібліографічного аналізу, способами і прийомами роботи з різними базами даних, бібліотечними, архівними та музейними фондами; орієнтуватися в сучасних механізмах збереження та обігу інформації
ПРН 14	Вести краєзнавчу роботу, виявляти, пропонувати та сприяти збереженню історико-культурних пам'яток регіону
ПРН 15	Вміти впроваджувати в освітній процес та професійну діяльність міжпредметні зв'язки, встановлювати ефективну комунікацію з фахівцями інших гуманітарних та природничих наук
ПРН 16	Дотримуватись демократичних цінностей, вироблених у процесі історичного розвитку України та світу
ПРН 17	Визнавати історичну своєрідність, культурне та етнонаціональне розмаїття України, знати та поважати культурно-історичну спадщину інших народів

ПРН 18	Усвідомлювати єдність вітчизняної, європейської та світової історії, необхідність гармонізації історичної пам'яті різних спільнот
ПРН 19	Розуміти необхідність переглядати результати власної праці та визнавати власну відповідальність за результати професійної діяльності, постійно підвищувати свій професійний рівень
ПРН 20	Дотримуватись етичних принципів в розумінні історії та професійній діяльності історика, в тому числі культури ведення дискусій та оприлюднення результатів наукової праці
ПРН 21	Усвідомлювати соціальні функції історичної науки, суспільну роль історика в сучасних умовах

ПРЕДМЕТ ПРАКТИКИ:

Особливості процесу роботи викладача історичних дисциплін. Процес навчання історії та виховання у ЗВО, підготовка методичного забезпечення цього процесу.

БАЗА ПРАКТИКИ. Базою практики є кафедра історії, археології та методики викладання, загальноосвітні навчальні заклади, науково-дослідні лабораторії, Державний архів Херсонської області та інші установи, де проводиться дослідження з теми випускної роботи.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ:

3.1.ВИДИ РОБІТ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

Під час проходження практики студенти повинні виконати роботу, яка поділена на 4 змістовних модуля і передбачає наступні її види:

Перелік основних видів роботи магістрантів під час проходження виробничо-асистентської практики:

У період виробничо-асистентської практики:

Перелік основних видів навчальної роботи

- проведення семінарських, практичних і лабораторних занять;
- проведення консультацій з навчального предмету;
- проведення індивідуальних занять зі студентами;
- відвідування занять провідних викладачів кафедри та своїх однокурсників з подальшим їх аналізом;

Перелік основних видів методичної роботи

- розробка конспектів лекцій, підготовка навчально-методичних матеріалів до семінарських, практичних лабораторних занять і самостійної роботи студентів;
- ознайомлення з робочими навчальними планами і робочими навчальними програмами дисциплін відповідних напрямів підготовки;
- складання завдань для проведення модульного та підсумкового контролю, завдань для проведення тестового контролю;
- розробка і впровадження інноваційних форм, методів і технологій навчання;
- вивчення і впровадження передового досвіду організації навчального процесу.

Перелік основних видів організаційної роботи:

- участь у виховній роботі в студентському колективі, виконання доручень куратора академічної групи;
- участь у профорієнтаційній роботі;
- участь у підготовці та проведенні студентських і учнівських олімпіад, у роботі МАН;
- участь в організації та проведенні організаційно-виховних заходів;

- ознайомлення з планом організаційно-виховної роботи факультету, ліцею, лабораторії, кафедри;
- участь у роботі засідань випускової кафедри факультету;
- ознайомлення з принципами управління діяльністю структурного підрозділу університету;
- ознайомлення з правилами оформлення виробничої документації.

У період науково-дослідної практики відбувається:

- систематизація теоретичних знань для якісного виконання поставленої у темі випускної роботи рівня вищої освіти «магістр» науково-практичної задачі;
- вивчення і узагальнення різних видів джерел за темою дипломної роботи рівня вищої освіти «магістр»;
- виконання експерименту для написання дипломної роботи рівня вищої освіти «магістр»;
- виконання індивідуального науково-практичного завдання, критичне осмислення теоретичної бази з метою якісного виконання дипломної роботи та її захисту;
- підготовка до друку наукової статті;
- підготовка доповідей і виступів на методичних семінарах, симпозіумах, наукових конференціях;
- підготовка наукових робіт на зовнішній конкурс;
- участь в організаційно-наукових заходах по підготовці та проведенню наукових та методичних конференцій, конкурсів науково-дослідних робіт МАН, які проводяться факультетом та кафедрами.
- проведення методичного аналізу навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння студентами;
- вивчення наукової методичної літератури з метою теоретичного осмислення і оптимізації реального навчального процесу.

Форма та зміст проміжного і підсумкового контролю проходження комплексної науково-педагогічної практики враховує вимоги освітньо-кваліфікаційної характеристики й освітньо-професійної програми підготовки фахівців.

Контроль за проходженням практики здійснюється у декількох напрямках:

- Ведення студентом щоденника, де записуються залікові семінарські та практичні заняття та залікові виховні заходи, звіт студента-практиканта, методиста фахової кафедри, методиста кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту.
- Оцінка закріпленими за студентами викладачами-фахівцями, кураторами, груповим керівником і диференційований залік з практики.
- Оцінювання студентів включає в себе оцінки за кожний змістовий модуль (оцінка за модуль виставляється на підставі оцінок за окремі види робіт, виконані студентом).

Підсумкова оцінка з комплексної науково-педагогічної практики враховується при підведенні підсумків загальної успішності магістрантів.

Як правило, загальна форма звітності магістрантів за комплексну науково-педагогічну практику– це подання оформленого відповідним чином завдання-звіту з характеристикою й оцінкою роботи магістранта та при необхідності інших документів, що визначені у робочій програмі КНПП.

Захист підсумків комплексної науково-педагогічної практики магістрантів здійснюється під час проведення заліку, який планується протягом п'яти днів після її завершення.

Оцінка за проходження комплексної науково-педагогічної практики виставляється з урахуванням відзивів і запропонованих оцінок керівників від бази практики, відповідей на запитання під час проведення заліку та якості оформлення звітної документації.

**I ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ:
«МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ»**

1. Знання програми з основних курсів історії України та всесвітньої історії у ЗВО;
2. Знання традиційних та новітніх технологій при викладанні історії в ЗВО;
3. Відвідування лекцій, семінарів, лабораторних робіт провідних викладачів кафедри (орієнтовно 3 лекційні та 3 практичні заняття) та своїх однокурсників. Аналіз заняття викладача ЗВО.
4. Впровадження висновків та матеріалів випускної роботи в навчальний процес.
5. Написання першого розділу випускної роботи (аналіз джерел та історіографія проблеми).

**II ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ:
«ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ»**

1. Провести 2 пробних заняття у закладі вищої освіти.
2. Провести 2 залікових заняття у закладі вищої освіти.
3. Провести 1 залікову кураторську годину.
4. Виконати індивідуальне завдання.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань, що виконують студенти:

- ознайомлення з методикою викладання тем, пов'язаних із темою випускної роботи, у разі збігу її з тематикою, передбаченою навчальним планом закладу вищої освіти з метою подальшого використання напрацьованого матеріалу у випускній роботі;
- вивчення й узагальнення досвіду роботи викладача закладу вищої освіти;
- вивчення інноваційних педагогічних технологій на заняттях у закладі вищої освіти.

**III ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ:
«ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ»**

Звітна документація повинна вестись українською мовою, бути охайно оформленою та поданою груповому керівнику.

Звіт з практики складається з:

1. Завдання-звіту, заповненого студентом, в якому містяться:
  - терміни початку і закінчення практики;
  - звіт, відзив, оцінки і підписи керівника від бази практики кафедри ХДУ;
  - перелік і коротка характеристика всіх видів робіт, що здійснювались за період практики.
2. 2 конспектів залікових занять;
3. Методичної розробки кураторської години;
4. Аналізу заняття викладача вузу.
5. Інформації про виконання індивідуального завдання.
6. Інформації про виконання науково-дослідної складової практики. (Стаття за темою випускної роботи, виступ на конференції за темою випускної роботи тощо).

3.2. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна:

1. Вітвіцька О.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – К.: Центр навч. літ., 2003.
http://www.vmurol.com.ua/upload/Navchalno_motodichna_robota/Navchalno_motodichna_materiali/Vitvicka_osnovi_pedagogiki_visho_shkoli.doc
2. Горохівський Петро Іванович. Вивчення курсу „Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі”: Методичні рекомендації для магістрантів денної та заочної форми навчання. / П.І. Горохівський. – Умань: ПП Жовтий О., 2013. – 84 с.
3. Закон України „Про вищу освіту” <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>.

4. Закон України „Про освіту” <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
5. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі. – Одеса: ОНЕУ, 2014. – 200 с.
6. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник. – К.: Знання, 2005.
7. Курилів В.І. Методика викладання історії Львів; Торонто, Світ, 2003.
8. Михайличенко О.В. Методика викладання суспільних дисциплін у вищій школі: навчальний посібник. – Суми: СумДПУ, 2009. – 122 с.

Допоміжна:

1. Гупан, Нестор Миколайович (2020) *Формування історико-педагогічної компетентності магістрів та аспірантів*. В: Наука, суспільство, освіта: актуальні проблеми та перспективи розвитку. Тези 4-ї Міжнародної науково-практичної конференції НВЦ “Sci-conf.com.ua”, с. Харків, Україна, с. 249-252. ISBN 978-966-8219-83-2
2. Еко, У. Як написати дипломну роботу / перекл. О. Глотова. Тернопіль: «Мандрівець», 2007. 224 с.
3. [ЗАГАЛЬНІ ПОЛІТИКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАННІ, ВИКЛАДАННІ Й ДОСЛІДЖЕННЯХ У ХЕРСОНЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ](#). Івано-Франківськ, 2023.
4. Ігнатович, Олена Михайлівна (orcid.org/0000-0002-0588-0620) (2018). *Психологічні та технологічні аспекти розвитку спеціальної інноваційної культури педагогічних працівників*. Психологічний журнал, 4 (14). С. 68-86. ISSN 2414-0023
5. Лях С. Р. [Методологія історії: класика і практика : навчальний посібник](#). Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 130 с.
6. Малієнко, Юлія Борисівна (2020) *Теоретичні аспекти інтегрованого підходу до реалізації компетентнісного викладання історії У*: Вісник Польсько-української науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського. Вип. 2 (21): Актуальні проблеми сучасної психідактики: філософські, психологічні та педагогічні аспекти: матеріали 4 Міжнар. наук.-практ. конф. Візаві, м. Умань, Україна, с. 87-90.
7. [Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності](#)
8. Морзе Н. В. Дистанційна технологія як основа сучасних інформаційних технологій у навчанні // Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. – К.: Наук.-метод. центр, 2001. – Вип. 30. – С. 32-43.
9. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / За ред. О.Г. Мороза. – К.: НПУ ім. М.Драгоманова, 2001.
10. Нагаєв В. М. Ефективність підготовки кадрів за модульно-рейтинговою технологією. Проблеми розробки та впровадження модульної системи професійного навчання «Модуль-2001» // Проблеми сучасного мистецтва і культури»: 36. наук. пр. – К.: Науковий світ, 2001. – С 255-261.
11. Нагаєв В. М. Адаптація традиційної рейтингової оцінки до європейської кредитно-трансферної системи // Новий колегіум. – 2005. – № 3. – С. 39-44.
12. Нагаєв В. М. Система управління навчально-творчою діяльністю менеджерів за кредитно-модульною технологією навчання // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2005. – № 2. – С 33–43.
13. Нагаєв В. М. Управління навчально-творчою діяльністю студентів: модульно-рейтинговий підхід // Наукові записки Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка: 36. наук. пр. – Вип. 46. Кіровоград: КДПУ, 2002. – С. 35–40.
14. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
15. [Положення про кваліфікаційну роботу \(проект\) \(Наказ ХДУ від 09.10.2020 № 953-Д\)](#)
16. Стельмах С.П. МЕТОДОЛОГІЯ ІСТОРІЇ, методологія історичної науки [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та

- ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: В-во "Наукова думка", 2009. 790 с.: іл.
URL: http://www.history.org.ua/?termin=Metodologiya_istorii
17. Стефанюк Г. [Теорія і методика наукових досліджень : опорні конспекти лекцій, глосарій і самостійна робота. Навчально-методичний посібник для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 032 «Історія та археологія»](#). Івано-Франківськ, 2018. 132 с.
  18. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація. Навч.-метод. посіб. Київ: НАДУ, 2008.

Інтернет-джерела

19. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки / <http://mon.gov.ua/>
20. Сайт Інститут історії України НАН України: <http://history.org.ua/uk>
21. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України: <https://archives.gov.ua/ua/>
22. Сайт Національна бібліотека України ім. І.В. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
23. Електронний репозитарій Херсонського державного університету. Режим доступу: https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Resource_2017/Digital_resources_2017/eKhSUIR_2017.aspx

3.3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Під час практики студенти повинні розвинути свої індивідуальні здібності і закріпити навички професійної педагогічної підготовки, здобуті впродовж вивчення вищезгаданих дисциплін та спецкурсів. Під час підготовки до лекцій, лабораторних, практичних і семінарських занять студентам необхідно консультуватись з керівником практики та провідними викладачами курсу, які нададуть чіткі методичні рекомендації щодо їх організації та проведення, забезпечать необхідними методичними матеріалами, в тому числі в електронному вигляді.

3.4. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Особливості розвитку дидактики історичних дисциплін в умовах сучасної загальноосвітньої та вищої школи.
2. Характеристика здобутків у напрямку методики викладання історичних дисциплін.
3. Структура вищої освіти, рівні підготовки спеціалістів, система закладів вищої освіти та історичні дисципліни.
4. Значення історичних дисциплін для якості підготовки кадрів вищої школи.
5. Професійно-кваліфікована модель історика.
6. Організація навчального процесу в системі підготовки спеціалістів з історичних дисциплін.
7. Навчальний графік, робочі програми та силабуси.
8. Методика читання лекцій.
9. Методика проведення практичних і семінарських занять.
10. Методика оцінювання знань, умінь і навичок (приймання іспитів і заліків).
11. Методика організації курсових і дипломних робіт.
12. Організація практичної підготовки спеціалістів.
13. Інноваційні педагогічні технології активізації навчання.
14. Методи та форми активізації навчальною процесу.
15. Дистанційна система освіти.
16. Організація навчально-дослідної роботи студентів.

4. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінка за практику складається з оцінки:
- керівника від кафедри історії, археології та методики викладання (85%);

- залік з практики – (15%)

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Звіт з практики складається з:

1. Завдання-звіту, заповненого студентом, в якому містяться:
  - терміни початку і закінчення практики;
  - звіт, відзив, оцінки і підписи керівника від бази практики кафедри ХДУ;
  - перелік і коротка характеристика всіх видів робіт, що здійснювались за період практики.
- 2 конспектів залікових занять;
3. Методичної розробки кураторської години;
  4. Аналізу заняття викладача вузу.
  5. Інформації про виконання індивідуального завдання.
  6. Інформації про виконання науково-дослідної складової практики. (Стаття за темою випускної роботи, виступ на конференції за темою випускної роботи тощо).

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Практична підготовка студентів є однією з важливих і невід'ємних складових освітнього процесу в університеті. Оцінюється:

- ступінь виконання студентами завдань практики;
- якість педагогічних знань, проявлених під час практики та їх відображення у звітній документації;
- рівень сформованості умінь та навичок практичної роботи студентів як майбутніх фахівців.

Оцінка за практику складається з оцінки:

- керівника від кафедри історії, археології та методики викладання (85%);
- залік з практики – (15%)

Кількість балів за виконані завдання з фаху

№ з/п	Назва залікового заходу	Сума балів
1.	Проведення та оформлення двох залікових занять з фаху	20
2.	Методична розробка та проведення кураторської години з фаху	20
3.	Аналіз заняття викладача закладу вищої освіти з фаху	20
4.	Виконання індивідуального завдання	5
5.	Виконання науково-дослідної складової з практики	20
6.	Залік з практики	15
	Усього	100

Шкала оцінювання практики:

Сума балів /Localgrade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/Nationalgrade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		

35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни